

KOMUNIKACJA MEDIALNA KONFEDERACJI WOLNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ W CZASIE KRYZYSU WEWNĄTRZPARTYJNEGO

Anna Szwed-Walczak

 orcid.org/0000-0002-9878-1401

Institut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

ABSTRACT

Political Communication of the Confederation Liberty and Independence Party During the Intra-Party Crisis

The aim of the research was to reconstruct the communication strategy of the Confederation Liberty and Independence [*Konfederacja Wolność i Niepodległość*] party during the internal crisis that began after the Russian Federation's aggression against Ukraine. The research period covered the period from February 24, 2022 to February 13, 2023. The subject of the research were statements and publications published in the official media of the Confederation [*Konfederacja*], as well as social media of party leaders and interviews they gave. Content analysis was used in the research. Research has shown that a multi-community party such as the Confederation [*Konfederacja*], in order to solve the internal crisis, was forced to implement a consensus strategy in the field of discussion about the war in Ukraine and the marginalisation of activists who undermine the integrity of the group. As part of the pursuit of consensus, a communication strategy was implemented, which can be described as searching for a community of values by expanding the field of reference to the problem. The marginalisation of the Libertarians [*Wolnościowcy*] resulted in their withdrawal from the party, thus stabilising the internal situation in the Confederation [*Konfederacja*].

Keywords: The Confederation Liberty and Independence, KORWiN, The Libertarians, communication strategy, internal crisis, war in Ukraine

Wprowadzenie

Szczególnie w dobie mediatyzacji i entertainizacji polityki¹ kryzysy wewnętrzne partii politycznych oddziałują na ich wizerunek medialny, a więc w konsekwencji na ich postrzeganie przez elektorat oraz potencjalnych wyborców (McNair 2016, s. 63; Davis 2019, s. 96–105). Stanowią także wyzwanie dla trwałości środowiska politycznego i utrzymania jego integralności. Konflikty wewnętrzne wiążą się bowiem z koniecznością podjęcia decyzji o kierunku dalszego rozwoju partii – ustępstwa wobec usamodzielniających się frakcji bądź pozbawienie ich udziału w procesie podejmowania kluczowych decyzji, co często wiąże się z ich marginalizacją. Jak zauważył Dariusz Tworzydło, „kryzysy mogą wywołać wstrząs lub spowolnić proces budowania oczekiwanej pozycji na rynku. Mogą w końcu tę pozycję w stopniu istotnym podważyć” (Tworzydło 2022, s. 15). W związku z tym właściwa strategia komunikacyjna w mediach, rozumiana jako systemowe oddziaływanie na opinię publiczną w celu uzyskania aprobaty dla działania oraz programu politycznego (Kolczyński 2008, s. 36), pozwala na utrzymanie zaufania do podmiotu politycznego, a także na zatrzymanie odpływu członków partii oraz części jej elektoratu. Szczególnie niebezpieczne są kryzysy wewnętrzne w nowych ugrupowaniach, w których profil ideowy nie został jeszcze w pełni ukształtowany i nie istnieje tzw. „żelazny elektorat”. Wówczas kryzys może doprowadzić do powstania konkurencyjnej partii, rozbicia nowo utworzonych struktur oddolnych, a także podziału lub zniechęcenia elektoratu.

Taka sytuacja miała miejsce w federacyjnej partii politycznej Konfederacja Wolność i Niepodległość (dalej: Konfederacja). Partia została zarejestrowana w lipcu 2019 r. Tworzyły ją wówczas ugrupowania: KORWiN (od 29 listopada 2022 r. Nowa Nadzieja), Ruch Narodowy oraz Pobudka Grzegorza Brauna, która w 2020 r. zmieniła nazwę na Koronę Konfederacji Polskiej. Należy dodać, że początków Konfederacji można się doszukiwać w 2018 r., w czasie przygotowywania strategii wyborczej przed wyborami do Parlamentu Europejskiego (maj 2019 r.). Wskazane ugrupowania rozpoczęły współpracę w ramach szerokiej koalicji² (o charakterze euro-sceptycznym), rejestrując Komitet Wyborczy KORWiN, Braun, Liroy, Narodowcy (Szwed-Walczak 2022b, s. 143). Komitet nie przekroczył progu wyborczego, jednakże doszło do powołania w Sejmie RP VIII kadencji koła poselskiego Konfederacja³.

1 Konflikt w ugrupowaniu politycznym często staje się okazją do wykorzystania go w różnego rodzaju formatach rozrywkowych, w których poprzez hiperbolizację dokonuje się ośmieszenia zachowań politycznych i stają się one przedmiotem żartów. Na temat entertainizacji polityki zob. szerzej: Brzoza 2014, s. 394–407.

2 Koalicja objęła następujące podmioty: KORWiN, Ruch Narodowy, Pobudka, stowarzyszenie Piotra Liroya Marca Skuteczni, Federacja dla Rzeczypospolitej Marka Jakubiaka, Fundacja Życie i Rodzina Kai Godek, działacze kresowi i Zdrowy Rozsądek, Akademia Patriotów, Partia Kierowców.

3 Znaleźli się w nim: Marek Jakubiak, Jakub Kulesza, Piotr Liroy Marzec, Robert Majka, Jacek Wilk, Robert Winnicki.

Wielośrodowiskowa koalicja nie przetrwała do wyborów parlamentarnych⁴, które odbyły się kilka miesięcy później – w październiku 2019 r. Tym razem jednak partia przekroczyła próg wyborczy, wprowadzając do Sejmu RP IX kadencji 11 posłów. Mandaty uzyskali liderzy trzech partii: 5 posłów z Ruchu Narodowego: Krzysztof Bosak, Krystian Kamiński, Krzysztof Tuduj, Michał Urbaniak, Robert Winnicki, 5 posłów z partii KORWiN: Konrad Berkowicz, Artur Dziambor, Janusz Korwin-Mikke, Jakub Kulesza, Dobromir Sośnierz oraz Grzegorz Braun z Pobudki. Powołali oni koło poselskie, którego przewodniczącym został Jakub Kulesza.

Wielośrodowiskowość Konfederacji skutkowałą zróżnicowanym elektoratem partii. W 2019 r. głosowało na nią 65,8% wyborców, którzy w 2015 r. poparli KORWiN, i 23,9% tych, którzy oddali głos na listę Kukiz'15. Pozyskała także głosy 14,9% osób, które nie brały udziału w wyborach w 2015 r. Zauważalne były przepływy elektoratów z Wiosny (4,9%), PSL (2,7%), PiS (2,3%), PO (2,2%) (Biskup 2020, s. 304–305). Na Konfederację głosowali zarówno wyborcy o poglądach konserwatywnych, jak i światopoglądzie skrajnie liberalnym (Maj, Skarżyńska 2020, s. 6). W badaniach zrealizowanych przez CBOS w lutym 2021 r. wyborcy Konfederacji najczęściej (49%) uzasadniali swoje poparcie podzielanymi wartościami, konserwatywnym światopoglądem, przywiązaniem do wolności gospodarczej oraz dążeniem do ograniczenia do minimum roli państwa w gospodarce i życiu społecznym (Cybulska, Pankowski 2021, s. 13). Te kwestie były też wzmacniane w medialnym przekazie partyjnym.

Komunikacja medialna za sprawą rewolucji sieci w kierunku Web. 2.0 i Web. 3.0 sprawiła, że twórca komunikatu nie jest ograniczony przez *gatekeepera*, który może dokonać korekty wypowiedzi, wprowadzić go we właściwy kontekst czy też uzupełnić. Politycy w tworzeniu i udostępnianiu treści nie są ograniczeni ani zawartością publikacji, ani liczbą generowanych wiadomości bądź terminem ich udostępnienia. Media społecznościowe pogłębiły zatem proces zarówno mediatyzacji polityki, rozumianej jako dopasowania się polityków (w zakresie autokreacji, treści polityki i jej organizacji) do logiki mediów masowych (Michalczyk 2010, s. 155; Adamik-Szysiak 2018, s. 76–77), jak i medializacji polityki, polegającej na intensyfikacji działań politycznych, np. nawiązywania relacji z wyborcami, prowadzenia dyskusji z konkurentami, ogłaszania decyzji politycznych i stanowisk, odnoszenia się do sporów politycznych i krytyki, prezentowania oferty programowej, realizowania kampanii wyborczej za pośrednictwem mediów (Siudak 2019, s. 59).

Media społecznościowe stały się zatem areną sporów politycznych, wykładnią stanowisk polityków i prezentacji postulatów, platformą autopromocji ugrupowań, narzędziem mobilizacji politycznej. Politycy kreują w nich obraz postrzegania siebie i własnej działalności. W kontekście niniejszych badań należy wskazać, że szczególnie w okresie kryzysu wizerunkowego media społecznościowe są używane do maskowania wewnętrznych konfliktów oraz minimalizowania strat wizerunkowych. Politycy za ich pośrednictwem korzystają z narzędzi autopromocji, dążąc do przedstawienia własnego ugrupowania w superlatywach – jako „kompetentnego,

4 Ze współpracy zrezygnowały m.in. środowiska związane z Kają Godek, Pawłem Liroyem Marcem, Markiem Jakubiakiem.

wyposażonego w wiedzę i liczne umiejętności, odnoszącego sukcesy i zasługującego na nie, pewnego siebie i swojej wartości” (Wojciszke 2002, s. 147). Sformułowano zatem tezę, że również takie działanie było realizowane przez Konfederację w przyjętym okresie badawczym.

Celem badań była rekonstrukcja strategii komunikacji medialnej partii Konfederacja Wolność i Niepodległość w czasie kryzysu wewnętrznego, który rozpoczął się po agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Zainicjowała go niezgodność liderów co do zawartości głównego przekazu na temat konfliktu. W konsekwencji doszło do podziału partii KORWiN, powstania nowego ugrupowania, które przyjęło nazwę Wolnościowców, a następnie usunięcia lidera nowego ugrupowania z Konfederacji i wystąpienia Wolnościowców z federacyjnej partii. Cezura badawcza obejmuje zatem okres od 24 lutego 2022 do 13 lutego 2023 r. Za istotne dla realizacji celu uznano: 1. ukazanie genezy kryzysu wewnętrznego w partii oraz jego przebiegu i konsekwencji, 2. zbadanie oficjalnych komunikatów partii na temat kryzysu.

Przedmiotem badań były wypowiedzi i publikacje zamieszczone przede wszystkim w mediach społecznościowych Konfederacji, jednakże z uwagi na zamknięcie konta partii na Facebooku przez jego właściciela⁵, ograniczono badania do materiałów udostępnionych na Twitterze. Drugorzędny charakter miały materiały udostępniane w mediach społecznościowych liderów partii, a także udzielane przez nich wywiady. Zwrócenie uwagi na te źródła było konieczne, aby ukazać korelacje między wewnętrznymi procesami w partii a jej komunikacją zewnętrzną.

W badaniach wykorzystano analizę treści w wymiarze jakościowym, dokonano kategoryzowania publikacji w badanym okresie badawczym, biorąc pod uwagę: 1. tematykę prezentowanych treści (odniesienia do konfliktu w Ukrainie jako problematyki dzielącej środowisko); 2. autopromocję ugrupowania (McQuail 2008, s. 360–362; Mayring 2014, s. 6–7). Zastosowano dobór celowy. Do badań wyselekcjonowano 951 publikacji z oficjalnego konta partii na Twitterze – 544 materiałów dotyczyło Ukrainy, 407 miało charakter autopromocyjny.

5 Konto partii na Facebooku zostało usunięte przez właściciela medium społecznościowego (firmę Meta) 5 stycznia 2022 r. W komunikacie prasowym nakreślono, że powodem było naruszanie zasad w zakresie mowy nienawiści. Politycy Konfederacji odrzucili tę argumentację. Sugerowali, że sprawa dotyczyła segregacji sanitarnej – zaszczepionych i niezaszczepionych, której się sprzeciwiali, a publikacje w żaden sposób nie łamały regulaminu Facebooka. Wówczas stronę obserwowało 670 tys. osób. Ponownie założyli profil o nazwie Koło Poselskie Konfederacja – 11 stycznia 2022 r., został on jednak usunięty po 7 godzinach, podobny los spotkał kolejny profil o nazwie „Partia, której nie można wymawiać” (Tumanowicz 11.01.2022, Twitter; Wprost 5.01.2022). W lipcu 2022 „Sąd nałożył na Facebooka obowiązek przywrócenia profilu Konfederacji”. Jednakże to postanowienie nie zostało wykonane. W styczniu 2023 r. Konfederacja złożyła do sądu wnioski egzekucyjne (Cukiernik 5.01.2023).

Geneza konfliktu w środowisku Konfederacji Wolność i Niepodległość

Do wyborów parlamentarnych w 2019 r. wizerunek Konfederacji odzwierciedlał jej wielośrodowiskowy charakter (znaleźli się w niej: narodowcy, wolnościowcy, monarchiści). Partie wchodzące w jej skład różniły się w zakresie ideowym, ale były zgodne pod względem programu gospodarczego, negatywnej oceny Unii Europejskiej oraz antysystemowości (Godlewski, Sucharska 2021, s. 28–30). Partia dbała o etykietę ugrupowania „spoza układu” i alternatywy wobec tzw. „bandy czworga”, jak politycy Konfederacji określali główne siły polityczne w Polsce: PiS, PO, PSL i Lewicę (zob. np. Konfederacja 11.04.2022, Twitter). Tym samym skupiali się oni na kwestiach programowych, ogniskując uwagę wyborców na konkretnych planach działania.

Dążono do poszerzenia elektoratu, skupiając się na pozyskaniu niezdecydowanych grup wyborców, ale też tych, którzy dotychczas nie brali udziału w wyborach (Pietraś 2000, s. 412–413). W związku z tym jeszcze przed wyborami Konfederacja rozpoczęła współpracę ze środowiskiem antyszczepionkowców ze Stowarzyszenia STOP NOP, a w ramach partii koalicyjnej zawiązała się Konfederacja Rolniczo-Konsumentencka, której liderem został Krzysztof Tołwiński. Obecność rolników w Konfederacji Wolność i Niepodległość świadczyć miała o jej prorolniczym nastawieniu. Budowa sojuszy politycznych oddziaływała na kształt programu Konfederacji, rozszerzając go o kolejne obszary, co z kolei przekładało się na zabezpieczenie interesów potencjalnych grup wyborców. Najczęściej byli to wyborcy niezdecydowani, mający kluczowe znaczenie w marketingowych strategiach wyborczych (zob. szerzej: Cwalina, Falkowski 2006, s. 121–145). W drodze konsensusu sformułowano tzw. „Piątkę Konfederacji”, będącą ofertą programową w wyborach parlamentarnych w 2019 r. Znalazły się w niej: 1. „1000+” Powszechna ulga podatkowa, 2. szybkie i sprawiedliwe sądy, 3. bon oświatowy i kulturalny, 4. bezpieczeństwo narodowe, 5. zdrowe życie. Przedłożono także program Narodowej Polityki Rolnej oraz Pakiet Polskiego Przedsiębiorcy (Program Konfederacji b.r.).

Dystansowanie się od wewnętrznych sporów ideologicznych, w które angażowały się inne partie polityczne, wypowiedzianie się z perspektywy „reprezentanta narodu”, a nie grupy interesu, wreszcie częste odwoływanie się do statystyk miały na celu budowę wizerunku partii fachowców, skupionych nie na „wojnie ideologicznej”, lecz poprawie bytu „zwykłych Polaków”. Działania te uzasadniały więc zarówno różnorodność środowiska Konfederacji, jak i także jej zadaniowość (dostrzegalną w angażowaniu się liderów w medialne rozwiązywanie konkretnych problemów wyborców, np. wsparcie dla pracowników transgranicznych czy właścicieli restauracji w czasie pandemii). Konfederacja skutecznie realizowała strategię silnego kontrastu (Dobek-Ostrowska 2006, s. 328), partii antysystemowej, spoza układu. Strategia komunikacyjna Konfederacji od 2020 r. polegała więc na budowie alternatywy wobec innych sił politycznych w Polsce. Nie stanowiło to *novum*, jak zauważył Mariusz Kolczyński, profilowanie się partii jako alternatywy obecne było już w kampanii wyborczej do Parlamentu UE oraz do Sejmu i Senatu RP. Wówczas

partia pozycjonowała się „jako prawicowa alternatywa dla Prawa i Sprawiedliwości” (Kolczyński 2020, s. 260).

Brak jednomyslności w środowiskach tworzących Konfederację można było zauważyć przed wyborami prezydenckimi w 2020 r. Zdecydowano wówczas o wyłonieniu kandydata na Prezydenta RP w prawyborach. Wzięło w nich udział 9 kandydatów⁶, w tym aż czterech z ramienia partii KORWiN, co doprowadziło do rozbicia poparcia i w efekcie prawyborcy wygrał kandydat Ruchu Narodowego Krzysztof Bosak (Szwed-Walczak 2022a, s. 360). Jak ujawnił Tomasz Grabarczyk (ówcześnie w KORWiN), kandydaci z KORWiN mieli zgodnie z ustaleniami przekazać głosy z prawyborów na tego polityka z partii, który zdobędzie najwięcej głosów. Mimo to Artur Dziambor nie uzyskał poparcia swojej partii (Grabarczyk 21.04.2022, Facebook)⁷. Spór ten nie został rozpowszechniony i nie stanowił tematu dyskusji poza partią, a kandydat na Prezydenta RP popierany przez Konfederację osiągnął czwarty wynik wyborczy, uzyskując 1 317 380 oddanych głosów. Starania rywali w II turze wyborów prezydenckich o elektorat Krzysztofa Bosaka przyczyniły się zaś do popularyzacji marki Konfederacja w mediach (Szwed-Walczak 2022a, s. 372).

Pierwszy podział w partii federacyjnej nastąpił we wrześniu 2021 r. Wówczas Konfederacja Rolniczo-Konsumencka opuściła Konfederację Wolność i Niepodległość, argumentując swoją decyzję brakiem aktywności programowej partii w zakresie poprawy sytuacji polskiej wsi i lekceważeniem interesów rolników w Polsce (Tołwiński 13.09.2021). Kryzys ten nie był jednak szeroko komentowany. Dopiero rok 2022 ujawnił niezgodności w koalicji. Ich przyczyną były wypowiedzi dwóch liderów Grzegorza Brauna oraz Janusza Korwin-Mikkego na temat agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Przewodniczący Konfederacji Korony Polskiej 24 lutego 2022 r. napisał na Twitterze:

Imperatyw humanitarny: NIE otwierać terytorium RP na przestrzał, nie tworzyć popytu na migrację uchodźców/nachodźców – ew. uruchomić wahadłowy ruch pociągów... do granicy zachodniej. A poza tym, jasna rzecz, szczególnie żarliwie modlić się: „Od powietrza, głodu, ognia i wojny...” (Braun 24.02.2022, Twitter).

Z kolei Janusz Korwin-Mikke, prezes partii KORWiN, podważał informację o ataku Rosjan na szpital dziecięcy w Mariupolu oraz dowody świadczące o zbrodniach na ludności cywilnej w Buczy (Korwin-Mikke 11.03.2022; 3.04.2022, Twitter). Jednakże należy zaznaczyć, że atak Rosji na Ukrainę był dla niego zaskoczeniem, co skomentował na Twitterze: „na to, co się dzieje, jest tylko jedno logiczne wyjaśnienie: Putin zwariował. Albo czegoś b. ważnego nie wiemy...” (Korwin-Mikke

6 Krzysztof Bosak (Ruch Narodowy), Konrad Berkowicz (KORWiN), Grzegorz Braun (Konfederacja Korony Polskiej), Artur Dziambor (KORWiN), Janusz Korwin-Mikke (KORWiN), Paweł Skutecki (STOP NOP), Krzysztof Tołwiński (Konfederacja Rolniczo-Konsumencka), Jacek Wilk (KORWiN), Magdalena Ziętek-Wielomska.

7 Według Tomasza Grabarczyka było to spowodowane działaniami Sławomira Mentzena, który obawiał się konkurencji ze strony posła i zagrożenia własnej pozycji w KORWiN (Grabarczyk 21.04.2022, Facebook).

24.02.2022, Twitter). Mimo to wraz z rozwojem wojny pojawiało się więcej kontrowersyjnych wypowiedzi posła. Choćby:

Podziwialiśmy Ukrainę za heroizm, czas podziwiać i Rosję. Ukraińcy otrzymali masę pomocy: chwala się, że mają tyle „Harpoonów”, że mogą 5x zatopić całą Flotę Czarnomorską, tyle „Javelinów”, że mogą rozwalić 10.000 rosyjskich czołgów – a Rosja jeszcze się ostatkiem sił broni... (Korwin-Mikke 31.05.2022, Twitter).

Zaskakujący był też komentarz:

Czy NAPRAWDĘ nie widzicie, że państwa NAJZACIEKLEJ atakujące Rosję to państwa z najwyższej rozwiniętą ideologią LGBTQZ, z największą histerią CoViDową i w czołówce NWO, czyli Nowego Porządku Świata – a Rosja występuje w obronie Starych, Sprawdzonej Wartości; tak – również wojen!! (Korwin-Mikke 11.02.2023, Twitter).

Wypowiedzi lidera KORWiN skutkowały odejściem z partii (8 marca 2022 r.) trzech posłów: Artura Dziambora, Jakuba Kuleszy oraz Dobromira Sośnierza. Założyli oni nową partię – Wolnościowcy, która stała się czwartym ugrupowaniem wchodzącym w skład Konfederacji. Prezesem ugrupowania został Artur Dziambor. Ostatecznie spory między KORWiN (od końca listopada 2022 r. Nową Nadzieją) a Wolnościowcami doprowadziły do wystąpienia tych drugich z Konfederacji (13 lutego 2023 r.).

Kryzys wewnętrzny w Konfederacji był więc skutkiem nieporozumień oraz m.in. rywalizacji o pozycję w partii bądź o tzw. legitymizację katodyczną (atencję mediów), kierunek jej rozwoju i autowizerunek), które już od dłuższego czasu narażały w partii KORWiN. Podział KORWiN i wyodrębnienie nowego ugrupowania spotęgowało konflikt i przeniosło go na forum Rady Liderów partii federacyjnej.

Komunikacja o kryzysie

Na oficjalnej stronie internetowej Konfederacji, ale też i na Twitterze partii koalicyjnej nie odnoszono się wprost ani do konfliktów w KORWiN, ani do kontrowersyjnych wypowiedzi Grzegorza Brauna i Janusza Korwin-Mikkego.

Można wywnioskować, że nie było ustalonej taktyki reagowania na wypowiedzi wskazanych posłów. Przykładowo, Krzysztof Bosak (Ruch Narodowy) wyjaśniał intencje postów zamieszczanych przez lidera KORWiN, zwracając uwagę na stosowaną w nich ironię: „Przecież w tym wpisie JKM kpi z zafałszowania obrazu sytuacji, a nie chwali Rosję” (Bosak 1.06.2022, Twitter). Z kolei Robert Winnicki (Ruch Narodowy) pisał:

Kto nie pamięta o ludobójstwie na Wołyniu i nie domaga się prawdy o pomordowanych przez OUN-UPA Polakach, ten jest zaprzającym i zdraczącym. Kto wymachuje

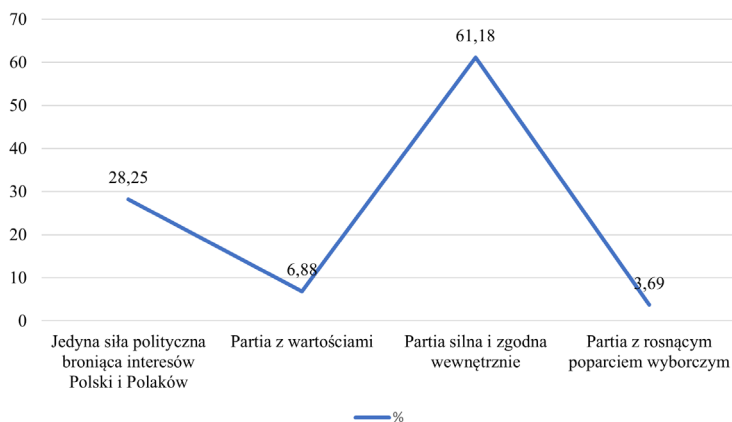
dziś Wołyniem, by nie pomagać kobietom, dzieciom, starszym i chorym uciekającym przed barbarzyństwem Moskwy, ten jest skurwysynem (Winnicki 26.02.2022, Twitter).

Natomiast Artur Dziambor i Jakub Kulesza (KORWiN, następnie Wolnościowcy) krytycznie odnosili się do wypowiedzi prezesa na Twitterze. Pierwszy zasugerował, aby ten usunął wpisy (Dziambor 26.02.2022, Twitter), drugi zaś sformułował pytanie retoryczne:

Jak można z jednej strony (słusznie) podważać wiarygodność „reżimowych mediów” ws. sukcesów gospodarczych w Polsce, a z drugiej strony cytować rosyjskie reżimowe media ws. agresji RUS na Ukrainę? (Kulesza 26.02.2022, Twitter).

Aby jednak przeciwdziałać kryzysowi wizerunkowemu partii i oskarżeniom o prorosyjskość, już 24 lutego 2022 r. Rada Liderów Konfederacji⁸ – organ decyzyjny ugrupowania – upubliczniła formalne stanowisko partii wobec ataku Rosji na Ukrainę, jednoznacznie potępiając inwazję (Konfederacja 24.02.2022, Twitter). Ponownie stanowisko to zaprezentowano we wrześniu 2022 r. Ale rozbieżności w wypowiedziach liderów komentujących posty Korwin-Mikkego i Brauna sugerowały pojawienie się różnych perspektyw oceny konfliktu. Mimo to na Twitterze podkreślano jedność Konfederacji, zamieszczając zdjęcie jej działaczy wraz z podpisem: „Niezależnie od cenzury i medialnych bojkotów, robimy swoje w walce o WOLNOŚĆ i NIEPODLEGŁOŚĆ (zob. np. Konfederacja 17.03.2022, Twitter).

Wykres 1. Kategorie publikacji autopromocyjnych Konfederacji Wolność i Niepodległość na Twitterze (24.02.2022–13.02.2023)

Źródło: opracowanie na podstawie własnych badań

⁸ Zasiadali w niej: Janusz Korwin-Mikke, Jakub Kulesza (do 2023 r.), Sławomir Mentzen, Konrad Berkowicz, Robert Iwaszkiewicz, Marek Kułakowski (do 2022 r.), Robert Winnicki, Krzysztof Bosak, Witold Tumanowicz, Krzysztof Tuduj, Grzegorz Braun, Włodzimierz Skalik, Michał Wawer – skarbnik, Marcin Sypniewski – sekretarz.

Warto dodać, że w okresie badawczym działalność autopromocyjna partii, realizowana za pośrednictwem Twittera, opierała się na kilku aspektach. Ukazuje to wykres 1.

Po pierwsze, dokonywano kreacji wizerunku partii jako „jedynej siły broniącej interesów Polski i Polaków” oraz ugrupowania merytorycznego, składającego się z zespołu specjalistów, a także racjonalnie podejmującego decyzje polityczne (28,25%), po drugie, ukazywano Konfederację jako partię ceniącą wolność słowa oraz suwerenność narodową (6,88%). Po trzecie, przede wszystkim dążono do podkreślenia jedności, jednomyślności i integralności partii. Realizowano to poprzez prezentację wspólnych działań liderów poszczególnych ugrupowań wchodzących w skład Konfederacji, również Wolnościowców (do grudnia 2022 r.). Te działania dominowały w zakresie autopromocji (61,18%) i miały sprzyjać maskowaniu wewnętrznych konfliktów. Po czwarte, przywoływano sondaże, w których partia zyskiwała poparcie wyborcze lub zainteresowanie działalnością wśród wyborców (3,69%). Wszelkie działania autopromocyjne podejmowane w badanym okresie wyborczym miały przeczyć doniesieniom medialnym o kryzysie wewnętrznym w partii, a także prognozom o jej dezintegracji.

Biorąc pod uwagę publikacje Konfederacji na Twitterze dotyczące wojny w Ukrainie, można podzielić je na kilka kategorii, co ilustruje wykres 2.

Wykres 2. Kategorie materiałów na temat wojny w Ukrainie opublikowanych przez Konfederację Wolność i Niepodległość na Twitterze (24.02.2022–13.02.2023)

Źródło: opracowanie na podstawie własnych badań

Można dostrzec, że dominują publikacje ukazujące przejawy niewdzięczności Ukraińców wobec pomocy humanitarnej udzielonej przez Polaków (24,08%). Za przejaw negatywnego zachowania uznano brak oficjalnego potępienia zbrodni wołyńskiej oraz działalności Stepana Bandery. Jednoznacznie żądano odrzucenia przez Ukrainę kultu Bandery (zob. np. Konfederacja 1.07.2022, Twitter), wymagano przeprosin i zadośćuczynienia od Ukrainy dla rodzin ofiar w Przewodowie,

gdzie spadła wystrzelona z Ukrainy rakietą (zob. np. Konfederacja 17.11.2022; 18.11.2022, Twitter).

Krytyce poddawano świadczenia socjalne (np. 500 plus) oraz przywileje (bezpłatna komunikacja miejska, zwolnienie z podatku dochodowego, umożliwienie głosowania w wyborach samorządowych) dla ukraińskich uchodźców (21,7%) (zob. np. Konfederacja 11.03.2022; 19.03.2022; 30.03.2022; 20.04.2022; 28.04.2022; 27.06.2022; 14.07.2022; 25.12.2022; 30.12.2022; 7.01.2023, Twitter).

Sprzeciwiano się także angażowaniu Polski w konflikt, udostępnieniu infrastruktury lotniczej, bezpłatnego wydania uzbrojenia (15,43%). Przestrzegano przed „wciąganiem Polski” do wojny i też jej rozbrajaniem poprzez przekazywanie Ukrainie najnowszego sprzętu wojskowego (zob. np. Konfederacja 7.03.2022; 30.03.2022; 30.01.2023, Twitter).

Pojawiły się też publikacje m.in. popierające pomoc dla Ukrainy – wsparcie humanitarne (14,52%), (zob. np. Konfederacja 29.02.2022, Twitter). Jednakże komunikaty dotyczące wojny były prezentowane przede wszystkim poprzez pryzmat interesów i bezpieczeństwa Polski. Zaczęto intensyfikować przekaz, który miał zintegrować środowisko Konfederacji, ukazać jego zgodność w ocenie istotnych dla państwa spraw. Cechą charakterystyczną komunikatów było wskazywanie, na ile zaangażowanie Polski w pomoc Ukrainie i Ukraińcom będzie dla niej bezpieczne. Zatem kontynuowano działania komunikacyjne mające utrwalić wizerunek partii jako „jedynego reprezentanta polskich interesów”, ale też jako partii złożonej z fachowców, analizujących bieżące położenie państwa i w zależności od oceny formułujących określone scenariusze działań⁹. Tę strategię komunikacyjną potwierdzały komunikaty opatrzone fotografią polityków Konfederacji, w których pisano: „Mimo ogromnego oporu mediów i klasy politycznej, cenzury oraz manipulacji na nasz temat... My niezmiennie: tworzymy ideową prawicę, jesteście merytoryczną opozycją, skutecznie budujemy struktury, działamy na rzecz Polski i Polaków” (zob. Konfederacja 9.04.2022, Twitter).

Podtrzymywano więc strategię kontrastowania się na tle innych sił politycznych w Polsce, wskazując na obszar działania partii: „Praca i walka o państwo: suwerenne, narodowe, silne, nowoczesne i dynamiczne, odrzucające zarówno dyktat UE, przed którym kapituluje PO-PiS, jak i utopijne rojenia o federacji polsko-ukraińskiej” (Konfederacja 13.06.2022, Twitter). Sugerowano, że rząd polski powinien ustanowić granice pomocy dla Ukrainy i przede wszystkim „służyć Polsce”. Za niewłaściwe, sprzeczne z polską racją stanu uznano wywieszenie na budynku Sejmu RP flagi Ukrainy (3,13%). Sprzeciwiano się niekontrolowanemu sprowadzaniu do Polski zboża ukraińskiego (8,46%), wskazując:

9 Można zatem dostrzec w tym działaniu nawiązanie do typów wizerunków politycznych – eksperta, chłodnego analityka, ale też ekscentryka, który doskonale wpisuje się w logikę medialną, wykorzystując niestandardowe formy w osiągnięciu zainteresowania mediów (Jeziński 2004, s. 131–139, 156–165).

To, że naszemu sąsiadowi płonie dom nie znaczy, że my w geście solidarności mamy popełnić samobójstwo. Zniszczenie polskiego rolnictwa przez niekontrolowany napływ zboża z Ukrainy właśnie ma taki efekt (Konfederacja 30.01.2023; zob. też: 10.02.2023, Twitter).

Zachęcano do udziału w akcji crowdfundingowej – „zrzutce dla Polaków na Ukrainie” (5,14%), podkreślając konieczność dbania przede wszystkim o bezpieczeństwo rodaków (zob. np. Konfederacja 11.03.2022, Twitter).

Wyrażono też zdecydowany sprzeciw wobec koncepcji „unii polsko-ukraińskiej” (3,23%), o której wspomniął prezydent RP Andrzej Duda (zob. np. Konfederacja 4.05.2022, Twitter).

Działaniem, które miało pogodzić perspektywy oceny konfliktu zbrojnego i jego skutków, ale też wyjaśnić zmianę stosunku Konfederacji do Ukrainy, było opublikowanie nowego programu partii „Po stronie Polski”. Zawarto w nim m.in. stanowisko Konfederacji w sprawie współpracy z Ukrainą, które pogłębiało problematykę prezentowaną w mediach społecznościowych. Sformułowano warunki, które powinna spełnić strona ukraińska: 1. „odrzuć kult Stepana Bandery i uznać rzeź wołyńską za ludobójstwo”; 2. uwzględnić prawa polskiej mniejszości narodowej na Ukrainie do nauki języka ojczystego i rozwoju kultury narodowej; 3. znieść blokadę tranzytu kolejowego z Azji, który negatywnie oddziaływał na polską gospodarkę; 4. zagwarantować polskim firmom udział w odbudowie Ukrainy na preferencyjnych warunkach. Podkreślono w nim: „Polacy pokazali, że Ukraińcy mogą na nich liczyć. Mamy pełne prawo oczekiwać od nich tego samego” (Po stronie Polski. Program merytorycznej alternatywy dla Polski 2022, s. 20). Jednoznacznie wskazano, że ukraińscy uchodźcy są w Polsce gośćmi. Sprzeciwiano się m.in. uwzględniania ich w programach socjalnych świadczeń rodzinnych (Po stronie Polski. Program merytorycznej alternatywy dla Polski 2022, s. 21).

W oficjalnych komunikatach Konfederacji nie nawiązywano też do sporów personalnych w KORWiN, a następnie konfliktu pomiędzy politykami Nowej Nadziei i Wolnościowcami. Jednakże stały się one tematem podejmowanym przez liderów na ich indywidualnych kontaktach w mediach społecznościowych. Dostrzec można było za to działania wizerunkowe, mające zminimalizować negatywny odbiór partii w jej elektoracie. Po pierwsze, zażegnano kryzys przywództwa w partii KORWiN poprzez zmianę na stanowisku prezesa. Janusz Korwin-Mikke był krytykowany za kontrowersyjne komentarze dotyczące wojny w Ukrainie, ale też „za proputinowską postawę”. Jeszcze we wrześniu 2022 r. Korwin-Mikke sugerował, że z powodu „wieku i zmęczenia” chciałby przekazać przywództwo wiceprezesowi partii – Sławomirowi Mentzenowi. 15 października 2022 r. w czasie Kongresu partii zrezygnował z funkcji prezesa¹⁰, a Kongres wybrał wskazanego przez Korwin-Mikkego polityka (Rud./Drag 2022). Po drugie, nowy prezes – 29 listopada 2022 r. zmienił

10 Jednakże został powołany na specjalnie utworzone dla niego stanowisko prezesa-założyciela partii.

nazwę ugrupowania na Nową Nadzieję. Tym samym partia przestała kojarzyć się z nazwiskiem poprzedniego przywódcy¹¹.

Konflikt, który powstał w ramach partii KORWiN, dość szybko ewoluował w spór międzypartyjny. Miał on podłoże wyborcze i wnikał w czasie przygotowań Rady Liderów Konfederacji do układania list wyborczych do wyborów parlamentarnych w 2023 r. Wstępne ustalenia dotyczące podziału pierwszych miejsc w 41 okręgach podjęto jeszcze w 2021 r. Wówczas partia KORWiN otrzymała ich 20. Ustalono, że politycy, którzy w 2019 r. uzyskali mandat posła, mają zagwarantowane „jedynki” we własnych okręgach. Jednakże do podziału pierwszych miejsc na listach powrócono po wyodrębnieniu się Wolnościowców i zmianie na stanowisku prezesa KORWiN. Wolnościowcy w oficjalnym komunikacie oskarżyli Sławomira Mentzena o działanie mające na celu pozbawienie trzech posłów (Artura Dziambora, Jakuba Kulszę, Dobromira Sośnierza) reprezentowania własnych okręgów. Pisano, że „zainspirował się putinowskimi referendumami na wschodzie Ukrainy. Widać, że jeśli chodzi o politykę wschodnią nowa prezesura będzie kontynuacją poprzedniej” (Wolnościowcy 13.10.2022, Facebook).

Zdaniem Wolnościowców, Mentzen uderzał w same podstawy istnienia ugrupowania. Zagroził bowiem, że jeśli Rada Liderów nie wyrazi zgody na nową formułę obsady list wyborczych, jego partia opuści Konfederację (Wolnościowcy 13.10.2022, Facebook).

W grudniu 2022 r. Rada Liderów Konfederacji uchyliła uchwałę o gwarancji pierwszych miejsc dla posłów, w partii Nowa Nadzieja odbyły się prawyborzy, które zobjektowali posłowie-Wolnościowcy¹². Dobromir Sośnierz tłumaczył tę postawę:

Wszyscy nasi posłowie ciężko pracowali przez całą kadencję na Konfederację, więc podobnie jak posłowie RN i Korony, my również oczekujemy, że o swoich jedynkach będziemy dysponować we własnym zakresie. Jeśli Konfederacja ma przetrwać, to tylko na gruncie poszanowania umów, inaczej nie będzie to ani prawica, ani żadna alternatywa dla całej zakłamannej sceny politycznej (Sośnierz 31.12.2022).

Wolnościowcy o pogłębienie kryzysu wewnętrznego w Konfederacji oskarżyli Sławomira Mentzena, formułując względem polityka zarzuty o celowe ignorowanie

11 Warto dodać, że nazwa partii nie wywodziła się od nazwiska jej prezesa Janusza Korwin-Mikkego, lecz stanowiła skrót od „Koalicja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja”, zgodnie z dokumentacją, nazwa partii to: Koalicja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja: KORWiN (zob. np. PKW 16.03.2016).

12 Sławomir Mentzen zapraszał Wolnościowców do udziału w prawyborach w publicznym liście: „Wybaczam Wam wasze winy, proszę o wybaczenie moich. Raz jeszcze apeluję: puśćmy w niepamięć nieporozumienia, rozstrzygnijmy spory na ubitej ziemi, w prawyborach, których regulamin jest praktycznie taki sam, jak prawyborów prezydenckich Konfederacji w 2020 roku. Weźcie udział w prawyborach, wygrajcie je i zostańcie posłami Konfederacji w kolejnej kadencji. Nie unście się źle pojętą dumą, schowajcie ego do kieszeni i podporządkujcie się decyzjom władz Konfederacji. Polityka to gra zespołowa, pokażcie wreszcie, że umiecie grać zespołowo” (Mentzen 29.12.2022, Facebook).

ich partii, a także działanie przeciwko jej członkom. Sośnierz wskazał m.in. że prezes Nowej Nadziei: 1. nie zaprosił przedstawicieli Wolnościowców na konwencję partii; 2. przyczynił się do usunięcia z Rady Liderów ich przedstawiciela za działania na szkodę Konfederacji, bez szczegółowego uzasadnienia; 3. podkreślał publicznie, że Konfederację tworzą „tylko trzy partie” (Sośnierz 31.12.2022).

Dostrzec można pewną taktykę odnośnie do posłów, którzy krytycznie wypowiedzieli się o sojusznikach i ujawnili wewnętrzny konflikt. Wolnościowców zaczęto określać „Partią Wyspy Węży” (Orłowski 21.04.2022). Zdaniem Sośnierza określenie to rozpropagował Sławomir Mentzen (Sośnierz 31.12.2022). Stosował je publicznie również Janusz Korwin-Mikke (Korwin-Mikke 13.10.2022, Twitter), który tłumaczył genezę tego przydomku:

Nazwa „Partia Węży” powstała stąd, że jako pretekst do KORWiNexitu użyli argumentu, że ja uznałem za bajkę ukraiński mit o „obrońcach Wyspy Węży”. Potem okazało się, że miałem rację – podobnie jak w sprawie „zbombardowania kliniki położniczej w Mariupolu” i in. – ale nie wrócili (Korwin-Mikke 14.10.2022, Twitter).

Wyciągnięto też konsekwencje wobec działaczy, którzy podważali narracje liderów partii. Według Tomasza Grabarczyka, rzecznika Konfederacji, został on usunięty z partii KORWiN za nazwanie w kwietniu 2022 r. Władimira Putina „zbrodniarzem wojennym”. We wniosku do sądu partyjnego, przygotowanego przez członków prezydium, zarzucono mu, „że taka narracja była sprzeczna z wpisami Prezesa JKM i szkodliwa dla partii” (Grabarczyk 21.04.2022, Facebook). Jednakże Sławomir Mentzen zaprzeczył temu stwierdzeniu, jednocześnie ujawniając:

Jest zupełnie oczywiste, że Grabarczyk wyleciał za działanie na szkodę partii KORWiN poprzez wspieranie Partii Wyspy Węży. Nie wiem, czy Putin znajduje się w uzasadnieniu wyroku, a jeżeli tak, to załapał się tam jak Piłat do Credo. Chodziło o dywersję w partii (Mentzen 21.04.2022, Twitter).

Wolnościowcy byli także wykluczani z organów decyzyjnych oraz reprezentacyjnych. W listopadzie 2022 r. sąd partyjny Konfederacji usunął z Rady Liderów Marka Kułakowskiego, a 14 grudnia 2022 r. Jakub Kulesza został odwołany z funkcji przewodniczącego koła poselskiego. Z kolei 10 lutego 2023 r. sąd partyjny Konfederacji pozbawił członkostwa przewodniczącego Wolnościowców – Artura Dziambora, w konsekwencji czego 13 lutego 2023 r. Wolnościowcy opuścili koło poselskie Konfederacji i założyli własne.

Krzysztof Bosak, zapytany o przyczyny pozbawienia członkostwa prezesa Wolnościowców, wyjaśniał:

Artur Dziambor zaliczył, już można powiedzieć wielomiesięczny, festiwal narzekania na Konfederację w mediach i chwaleń innych partii opozycyjnych. Jeżeli

mu bliżej gdzie indziej nikt nikogo w Konfederacji nie trzyma na siłę, natomiast są ludzie, którzy do nas dołączają (Dziambor poza Konfederacją 13.02.2022).

Jednocześnie zasugerował, że niezadowolenie Dziambora wynikało z konieczności zmiany miejsc nazwisk na liście wyborczej:

Do wyborów zostało kilka miesięcy i teraz ważne jest dobre przeprowadzenie kampanii wyborczej. Chcemy posłów dynamicznych, lojalnych, zorientowanych na działanie na rzecz programu i na rzecz wyborców, a nie swoich miejsc wyborczych. Jeżeli ktoś nie jest w stanie przesunąć się z miejsca pierwszego na drugie albo z jednego okręgu na drugi po to, żeby nowi ludzie z Konfederacji mogli wejść do Sejmu, to znaczy, że brakuje tej pokory i elastyczności, która jest niezbędna w polityce (Dziambor poza Konfederacją 13.02.2022).

Konfederacja kryzys wewnętrzny zażegnała poprzez realizację taktyki opartej na poszukiwaniu wspólnej perspektywy oceny wojny w Ukrainie. Tę strategię komunikacyjną można określić mianem poszukiwania wspólnoty wartości, poprzez poszerzanie pola odniesienia do problemu. Zdecydowano się na działania zgodne z realizowaną od początku utworzenia partii strategią kontrastu. Mianowicie – potępienie agresji, podobnie jak pozostałe siły polityczne w Sejmie RP, ale też i dystansowaniu się do propozycji pomocowych ze strony rządu, przez ich ocenę poprzez pryzmat interesów i bezpieczeństwa Polski, co stanowiło spoiwo i główny motywator funkcjonowania partii federacyjnej. Tym samym pogodzone dwa stanowiska, krytyczne nastawienie części środowiska partii do Ukrainy zostało zneutralizowane poprzez zgodę co do potępienia agresji na niepodległe państwo. Kwestie związane z udzielaniem pomocy były warunkowane poprzez bilans ewentualnych zysków i strat dla Polski.

Konflikt wtórny, wynikający z podziału KORWiN, a następnie spór pomiędzy liderami Nowej Nadziei i Wolnościowcami rozwiązano poprzez instytucje partyjne. Po pierwsze, w czasie Kongresu doszło do zmiany lidera KORWiN, który następnie zmienił nazwę partii. Po drugie, Wolnościowcy, którzy dopuszczali się publicznej krytyki środowiska Konfederacji oraz ujawniali wewnętrzne spory, byli wykluczani z organów partii, a następnie ich prezes decyzją sądu partyjnego został pozbawiony członkostwa partii.

Realizowane przez Konfederację działania autopromocyjne wzmocniały zaś, wbrew faktom, jedność środowiska.

Podsumowanie

Kryzys wewnętrzny w Konfederacji Wolność i Niepodległość miał dwa źródła. Po pierwsze, były to spory personalne o charakterze ambicjonalnym pomiędzy liderami partii KORWiN (później Nowa Nadzieja i Wolnościowcy), po drugie, niezgodność co do oceny wojny w Ukrainie. Kryzys wewnętrzny nie był komentowany

w oficjalnych mediach partii. Jednakże skupiono się na działaniach autopromocyjnych, które miały maskować wewnętrzne problemy ugrupowania, np. poprzez prezentacje jedności środowiska politycznego, wydawania oficjalnych stanowisk partii. Ponadto realizowano strategię komunikacyjną, którą można określić mianem poszukiwania wspólnoty wartości, poprzez poszerzanie pola odniesienia do problemu. Tym samym możliwe stało się znalezienie konsensusu w dyskusji o wojnie w Ukrainie czy możliwościach pomocowych Polski dla Ukrainy i ukraińskich uchodźców.

Można zauważyć, że współczesne strategie komunikacyjne podmiotów politycznych dostosowywane są do potrzeb poszczególnych grup wyborców, a Konfederacja, wchodząc w sojusze z różnymi grupami interesu i sama będąc partią wielośrodowiskową, stanęła przed koniecznością pogodzenia tych potrzeb. Publikowano zatem materiały, które były zgodne dla wielośrodowiskowego ugrupowania. Z kolei zróżnicowane elektoraty prowadzą do „deideologizacji i odpolitycznienia komunikatów” (Kolczyński 2008, s. 59). W dalszym ciągu realizowano strategię kontrastowania się od innych partii politycznych poprzez podkreślanie motywacji działania, którą był interes narodowy. Warto dodać również, że po wystąpieniu Wolnościowców z Konfederacji doszło do zmiany w Radzie Liderów. Jej współprzewodniczącymi zostali politycy młodego pokolenia (aktywni i popularni w mediach społecznościowych): Krzysztof Bosak (wiceprezes Ruchu Narodowego) oraz Sławomir Mentzen (prezes Nowej Nadziei). Zmieniło się zatem również przywództwo partii, co w dobie personalizacji polityki stanowi istotne znaczenie dla postrzegania ugrupowania i jego wizerunku.

Bibliografia

- Adamik-Szysiak M. (2018). Strategie komunikowania podmiotów politycznych w Polsce w mediach społecznościowych. Lublin.
- Biskup B. (2020). Portret wyborców AD 2019. Zmiany w preferencjach elektoratów partyjnych w Polsce. *Studia Politologiczne*, nr 55, s. 290–308.
- Bosak K. (1.06.2022). Twitter.
- Braun G. (24.02.2022). Twitter.
- Brzoza K. (2014). Entertainizacja polityki. *Zeszyty Prasoznawcze*, t. 57, nr 2, s. 394–407.
- Cukiernik T. (5.01.2023). Konfederacja nie odpuszcza Facebookowi. *Forum Polskiej Gospodarki* [<https://fpg24.pl/konfederacja-nie-odpuszcza-facebookowi/>; 20.02.2023].
- Cwalina W., Falkowski A. (2006). Marketing polityczny. Perspektywa psychologiczna. Gdańsk.
- Cybulska A., Pankowski K. (oprac.) (2021). CBOS. Komunikat z badań nr 32/2021: Motywacje wyborcze Polaków.
- Davis A. (2019). *Political Communication: A New Introduction for Crisis Times*. Cambridge.
- Dziambor A. (26.02.2022). Twitter.
- Dziambor poza Konfederacją, Bosak wskazuje powód (13.02.2023). *Do Rzeczy* [<https://dorzeczy.pl/opinie/404236/bosak-dziambor-zaliczyl-festiwal-narzekania-na-konfederacje.html>; 27.02.2023].

- Facebook usunął profil Konfederacji. Ugrupowanie zapowiada konsekwencje (5.01.2022) [<https://www.wprost.pl/polityka/10589581/facebook-usunal-profil-konfederacji-ugrupowanie-zapowiada-konsekwencje.html>; 20.02.2023].
- Godlewski T., Sucharska A. (2021). The phenomenon of anti-system parties in Poland on the grounds of the comparative analysis of Kukiz'15 and KORWiN/Konfederacja (Confederation) parties' participation in parliamentary campaigns of 2015 and 2019. *Polish Journal of Political Science*, vol. 7 (3), s. 7–33.
- Grabarczyk T. (21.06.2022). Facebook.
- Jeziński M. (2004). Marketing polityczny a procesy akulturacyjne. Przypadek III Rzeczypospolitej. Toruń.
- Kolczyński M. (2020). Strategia komunikacyjna Konfederacji w wyborach w 2019 roku – próba rekonstrukcji. *Studia Politologiczne*, vol. 55, s. 259–276.
- Kolczyński M. (2008). Strategie komunikowania politycznego. Katowice.
- Konfederacja (24.02.2022–13.02.2023). Twitter.
- Konfederacja Wolność i Niepodległość (2022). Po stronie Polski. Program merytorycznej alternatywy dla Polski.
- Korwin-Mikke J. (11.03.2022; 3.04.2022; 24.02.2022, 31.05.2022; 13.10.2022; 14.10.2022; 11.02.2023). Twitter.
- Krzysztof Tołwiński: środowiska rolnicze cofają swoje poparcie dla Konfederacji (15.09.2021). *Tygodnik Poradnik Rolniczy* [<https://www.youtube.com/watch?v=XAbKWx0JFNU>; 10.01.2023].
- Kulesza J. (26.02.2022). Twitter.
- Maj K., Skarżyńska K. (2020). Społeczeństwo wobec epidemii. Raport z badań. Fundacja im. Stefana Batorego. Warszawa.
- Mayring P. (2014). Qualitative Content Analysis. Theoretical Foundation, Basic Procedure and Software Solution, Klagenfurt [https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/39517/ssoar-2014-mayring-Qualitative_content_analysis_theoretical_foundation.pdf; 20.02.2023].
- McNair B. (2016). Communication and Political Crisis: Media Politics and Governance in a Globalized Public Sphere. New York.
- McQuail D. (2008). Teoria komunikowania masowego, przeł. M. Bucholc, A. Szulżycka. Warszawa.
- Mentzen S. (29.12.2022). Facebook.
- Mentzen S. (21.04.2022). Twitter.
- Michalczyk S. (2010). Demokracja medialna. Teoretyczna analiza problemu. Toruń.
- Orłowski M. (21.04.2022). Rzecznik Konfederacji wykluczony z partii KORWIN za nazwanie Putina zbrodniarzem. *Newsweek* [<https://www.newsweek.pl/polska/polityka/rzecznik-konfederacji-wykluczony-z-partii-korwin-za-nazwanie-putina-zbrodniarzem/2pb21p6>; 31.01.2023].
- Pietraś Z.J. (2000). Decydowanie polityczne. Warszawa–Kraków.
- Rud./Drag (15.10.2022). Sławomir Mentzen wybrany na nowego prezesa partii KORWiN. *Gazeta Prawna* [<https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/8568713,slawomir-mentzen-nowy-prezes-partii-korwin.html>; 20.02.2023].
- Siodak M.M. (2019). Demokracja w nowych mediach. Media interaktywne a zmiany w polityce i komunikowaniu publicznym. *Media – Kultura – Komunikacja Społeczna*, nr 1 (13), s. 57–82 [<https://doi.org/10.31648/mkks.2988>; 20.02.2023].

- Sośnierz D. (31.12.2022). Niechętnie po raz kolejny odnoszę się do wewnętrznych prawyborów partii KORWIN... [<https://konfederacja.com.pl/niechetnie-po-raz-kolejny-odnosze-sie-do-wewnetrznych-prawyborow-partii-korwin/>; 21.02.2023].
- Sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w poprzednim roku kalendarzowym (16.03.2016) [www.pkw.gov.pl; 27.02.2023].
- Strona internetowa Konfederacji. Program Konfederacji: Polska dla Ciebie [<https://konfederacja.pl/program/>; 21.02.2023].
- Szwed-Walczak A. (2022a). Komunikowanie wyborcze Krzysztofa Bosaka, kandydata na urząd Prezydenta RP w 2020 roku. W: A. Szwed-Walczak, Ł. Jędrzejski, K. Mazurek (red.). *Mysł polityczna: działanie i komunikowanie*. Lublin.
- Szwed-Walczak A. (2022b). Narodowy Program Szczepień przeciw COVID-19 w sieciowej strategii politycznej partii Konfederacja Wolność i Niepodległość na portalu społecznościowym Facebook. W: A. Walecka-Rynduch, B. Skowronek (red.). *Język a media. (R)ewolucja języka i komunikacji we współczesnych mediach w dobie pandemii* (s. 141–155). Kraków.
- Tumanowicz W. (11.01.2022). Twitter.
- Tworzydło D. (2022). *Komunikowanie organizacji w kryzysie. Modele i metody ograniczania ryzyka*. Warszawa.
- Winnicki R. (26.02.2022). Twitter.
- Wojciszke B. (2002). Autopromocja i autodeprecjacja: Kwestionariusz Stylów Autoprezentacji. *Psychologia Jakości Życia*, nr 1, s. 145–171.
- Wolnościowcy (13.10.2022). Facebook.
- Wprost (5.01.2022). Facebook usunął profil Konfederacji. Ugrupowanie zapowiada konsekwencje [<https://www.wprost.pl/polityka/10589581/facebook-usunal-profil-konfederacji-ugrupowanie-zapowiada-konsekwencje.html>; 20.02.2023].

STRESZCZENIE

Celem badań była rekonstrukcja strategii komunikacji medialnej partii Konfederacja Wolność i Niepodległość w czasie kryzysu wewnętrznego, który rozpoczął się po agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Cezura badawcza objęła okres od 24 lutego 2022 do 13 lutego 2023 r. Przedmiotem badań były wypowiedzi i publikacje zamieszczone w oficjalnych mediach Konfederacji, a także media społecznościowe liderów partii oraz udzielane przez nich wywiady. W badaniach wykorzystano analizę treści. Badania wykazały, że wielośrodowiskowa partia, jaką jest Konfederacja, aby rozwiązać kryzys wewnętrzny, zmuszona była wdrożyć strategię konsensusu w zakresie dyskusji o wojnie w Ukrainie oraz marginalizować działaczy podważających integralność ugrupowania. W ramach dążenia do konsensusu realizowano strategię komunikacyjną, którą można określić mianem poszukiwania wspólnoty wartości poprzez poszerzenie pola odniesienia do czynnika konfliktogennego. Marginalizacja jednej z czterech partii wchodzących w skład Konfederacji – Wolnościowców skutkowałą zaś ich wystąpieniem z partii, tym samym efektem była stabilizacja sytuacji wewnętrznej w Konfederacji.

Słowa kluczowe: Konfederacja Wolność i Niepodległość, KORWiN, Wolnościowcy, medialna strategia komunikacyjna, kryzys wewnętrzny, wojna w Ukrainie